LUNA SEPTEMBRIE, ÎN 8 ZILE

STIHIRI PROSOMICE

NAŞTEREA MAICII DOMNULUI

Tălmăcite după canoanele imnografiei bisericeşti

IMNITOR

CUVENITĂ LĂMURIRE

Stihiri prosomice este adaptarea pe limba noastră a originalului *στιχηρὰ προσόμοια*, evitând înadins slavonismul *podobie* sau, în context *podobnice*, care nu a spus nimic nu numai nouă, ci nici celor din limba cărora provine şi a cărui etimologie sau simplă explicare nu este la îndemâna românilor, pe de o parte, iar pe de alta, a merge direct la izvoare este, fără îndoială, calea cea mai corectă şi sigură, atât filologic, cât şi liturgic.

Formularea *stihiri prosomice* am adoptat-o doar în titlu din dorinţa de a împământeni un concept şi nu un termen, iar conceptul să-l explicăm, să-i expunem conţinutul ideatic, precum şi importanţa liturgică. În slujba propriu-zisă am folosit o formulare cât mai românească posibil, care să fie pe înţelesul tuturor, dar care să îşi împlinească rolul tipiconal.

Nădăjduim că, după ce conceptul va fi asimilat în cultura noastră bisericească, se va găsi un termen românesc potrivit. În momentul de faţă favorit şi chiar folosit de unii ar fi *asemănândă* sau *stihiri asemănânde*, dar, după cum poate observa orice român, acum acest termen are o rezonanţă neobişnuită, străină tocmai pentru că el nu poartă conţinutul ideatic liturgic pe care ar trebui să-l redea. Însă, aşa cum se întâmplă întotdeauna, vorbitorii, utilizatorii vor decide de-a lungul vremii.

Un alt aspect foarte important care trebuie să-l conştientizăm este că ceea ce numim noi simplu *slujbă* este de fapt numai *textul* slujbei sau, mai bine zis, textul imnelor care sunt cuprinse în slujbă, iar aceste imne – imn=text+melodie – alcătuiesc cuprinzătorul gen imnografic, alcătuit, la rândul său, din mai multe specii/feluri de imne, care pot fi clasificate după mai multe criterii.

Aşadar, ţinând seama de toate aceste precizări, o posibilă şi, desigur, neîndestulătoare definiţie a *stihirii prosomice* ar fi: specia genului imnografic alcătuită după un model, adică asemănătoare (*προσόμοιον-prosomia*) cu o altă stihiră care s-a impus în conştiinţa Bisericii drept insuflată de Duhul Sfânt. Are, prin urmare, o structură prozodică fixă, după stihira pe care o copiază (acelaşi număr de silabe, iar accentele cuvintelor cad în acelaşi loc). Este, şi în aceasta constă aspectul cel mai important, şi o formă aparte de rugăciune, fiindcă psalmodiind un imn purtător de Duh, aşa cum a ieşit din mâinile sfinţilor imnografi, mintea noastră, atât a psaltului, cât şi a celui care ascultă, are mai multe proptele, are cele mai favorizante condiţii să intre în legătură nemijlocită cu însăşi inspiraţia originară. Stihira după care a fost alcătuită (numită în actualele cărţi de slujbă prin sintagma *însuşi glasul*) este indicată la început. Sunt cele mai iubite în Biserică pentru că sunt cele mai uşor de învăţat şi pot fi cântate de oricine, nu numai de psalţii specializaţi. Prin ele o slujbă are şansa să iasă bine şi fără prezenţa unui psalt bun. Exemplu grăitor, dar din păcate unic, este slujba Prohodului Domnului, care se cântă în Vinerea Mare. Se mai numesc *podobii* sau *asemănânde*.

Considerăm că până la publicarea unui *Prosomier* românesc, care va fi un reper comun tuturor, numirea prosomiei originale, în greceşte, este de neapărată trebuinţă.

Melurghisirea: Ilie Rareş Cîmpean
Tehnoredactarea: Mihai Telescu
Icoana: Răzvan Bădescu

LUNA SEPTEMBRIE, ZIUA A OPTA

NAŞTEREA MAICII DOMNULUI

LA UTRENIE

După catisma întâi, sedealna, glasul al 4-lea, asemenea cu:
Spăimântatu-s-a Iosif… (*Κατεπλάγη Ἰωσήφ*)

Strigă, Davide, spunând' cele ce Domnul ţi-a jurat!
Cele ce mi S-a jurat,' iată, acum le-a şi plinit:
din rodul pântecelui meu dându-mi pe Fecioara
din care S-a născut noul Adam, Hristos,
veşnic Împărat şezând pe tronul meu,
şi-mpărăţeşte astăzi Cel ce are' Împărăţie ce nu se clatină.
Cea stearpă naşte' pe Născătoarea' Dumnezeului nostru.

Slavă…, Şi acum…, aceeaşi.

După catisma a doua, sedealna, glasul al 4-lea, asemenea cu:
Spăimântatu-s-a Iosif… (*Κατεπλάγη Ἰωσήφ*)

Din rădăcina lui Iesei' şi din sămânţa lui Davíd
pentru noi se naşte azi' dumnezeiasca Mariam
şi se-nnoiesc şi se îndumnezeiesc toate.
Bucuraţi-vă, ceruri şi pământ,
pe-aceasta s-o cântaţi, toate neamurile!
Se veseleşte Ioachim, iar Ana' se desfătează strigând aşa:
„Cea stearpă naşte' pe Născătoarea' Dumnezeului nostru.”

Slavă…, Şi acum…, aceeaşi.

După Polieleu, sedealna, glasul al 8-lea, asemenea cu:
Porunca cea cu taină… (*Τὸ προσταχθέν*)

Veselească-se cerul şi pământul,
căci dumnezeiesc cer pe pământ se naşte astăzi,
dumnezeiasca Mireasă, din făgăduinţă.
Cea stearpă prunc alăptează, pe Mariam,
se bucură de-a ei naştere Ioachim,
căci toiagul născutu-s-a' din care a odrăslit
Hristos, din davidicescul neam.' Minune neîntâlnită!

Slavă…, Şi acum…, aceeaşi.

După cântarea a 3-a, sedealna, glasul al 4-lea, asemenea cu:
Spăimântatu-s-a Iosif… (*Κατεπλάγη Ἰωσήφ*)

Preacurata Mariam' ce L-a născut pe Dumnezeu
ca un nor ne-a strălucit,' de luminare purtător,
şi din cei drepţi iese astăzi spre slava noastră.
De acum Adam nu va mai fi osândit;' Eva din legături dezlegatu-s-a.
Pentru aceasta noi cu îndrăzneală' celei curate îi strigăm aşa:
„De bucurie' se umple lumea' la a ta naştere!”

Slavă…, Şi acum…, aceeaşi.

LUMINÂNDA

Glasul al 2-lea, asemenea cu: *Femei, auziţi…* (*Γυναῖκες ἀκουτίσθητε...*)

Săltează şi se bucură' a lumii toată marginea' de a ta naştere, Pruncă,
de Dumnezeu Născătoare,' ceea ce de bărbat nu ştii,
c-ai dezlegat părinţilor' toată-ntristarea nenaşterii,
dar şi al Evei, strămoaşei,' blestem acum se dezleagă.

Alta, asemenea.

Adame, înnoieşte-te' şi Eva, preamăreşte-te!' Să dănţuiască prorocii' şi, cu apostolii, drepţii!' Lumea acum se bucură,' oamenii toţi şi îngerii, că din cei drepţi ia naştere,' din Ioachim şi din Ana, de Dumnezeu Născătoarea.

LAUDELE

Punem stihurile pe 4 şi cântăm următoarele stihiri:
Glasul 1, asemenea cu: *O, preaslăvită minune!* (Ὦ τοῦ παραδόξου θαύματος!)

O, preaslăvită minune!' Al vieţii izvor ia din stearpă naştere şi-al harului rod acum' luminat se pârguie.' Te bucură, Ioachim, că eşti părinte al Maicii Stăpânului,' de-acum tu seamăn nu ai între părinţii trupeşti, Fericitule;' căci sfântul locaş, Fecioara, ce-a primit pe Dumnezeu,' al sfinţeniei munte,' ni se dă prin tine tuturor.

O, preaslăvită minune!' Rodul ce-a strălucit din cea stearpă tuturor prin voia lui Dumnezeu' Atotţiitorului' dezleagă lumii de tot neputinţa de-a rodi bunătăţile.' Voi, maicilor, dănţuiţi cu maica Maicii Stăpânului şi strigaţi:' Bucură-te, cea de har plină, cu tine este Domnul,' Cel ce lumii, prin tine,' dăruieşte mare mila Sa!

Stâlp fiind al cuminţeniei şi lăcaş luminos strălucindu-ne prin har Ana s-a arătat,' când a dat naştere' rodului fecioresc, şi-a fecioriei puternică pavăză,' podoabei cu-adevărat şi întăririi fecioarelor tuturor' şi a fecioriei slavă, care dă credincioşilor' arătat, ca răsplată,' cu bogăţie mare mila ei.

LA LITURGHIE

Fericirile din Cântarea a 3-a a întâiului canon şi din Cântarea a 6-a a celui de-al doilea.

Din Cântarea a 3-a. Glasul al 2-lea, irmos: *Întăreşte-ne pe noi...* (Στερέωσον ἡμᾶς)

Stih: Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui.

Trăind lui Dumnezeu fără pată, voi' născut-aţi a tuturor mântuirea,
de Dumnezeu cugetătorilor' părinţi ai celei ce Viaţa născutu-ne-a.

Stih: Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Stăpânul, Cel ce viaţă dă tuturor,' din stearpă vlăstar a scos pe Fecioara
şi-a făcut-o Luişi vrednică,' fără stricare păzind-o după naştere.

Stih: Fericiţi cei de pace făcători, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

Pe-al Anei rod, Maria, ce Strugurul' de viaţă purtător născutu-L-a astăzi,
s-o cântăm ca pe o vrednică' de Dumnezeu Născătoare şi pavăză.

Din Cântarea a 6-a. Glasul al 8-lea, irmos: *Ca apele mării...* (Ὡς ὕδατα θαλάσσης)

Stih: Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este Împărăţia cerurilor.

Cântăm în imne sfânta ta naştere,' cinstim făr'de sămânţă
zămislirea ta,' Mireasă dumnezeiască, Fecioară.
Săltează cu noi cereştile cete' şi sufletele sfinţilor.

Stih: Fericiţi veţi fi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind pentru Mine.

Pe tine care eşti Sfânta Sfintelor,' Curată, înţelepţii părinţi ai tăi
mutatu-te-au într-a Domnului casă,' în cinste să creşti
şi pentru El maică' sfântă gătindu-te.

Stih: Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri.

Săltaţi dănţuind, sterpe şi maicilor,' şi cele fără rod,
îndrăzniţi acum,' căci stearpa a odrăslit pe Maria,
cea care şterge durerile Evei' şi-a'lui Adam blestem.

Slavă...

Curată, întru tine se laudă' acum taina Treimii,
slăvindu-Se,' căci Tatăl binevoit-a, Cuvântul
în tine sălăşluitu-S-a, Duhul' pe tine umbritu-te-a.

Şi acum...

Făcutu-te-ai de aur cădelniţă,' că Focul a venit
într-al tău pântece' din Duhul cel întru tot Sfânt, Cuvântul,
şi-n chip de om S-a văzut dintru tine,' Maică a Domnului.

MEGALINARIA*

Din făgăduinţă se naşte azi' preanevinovata' Născătoare de Dumnezeu,
ca izbăvitoare,' din Ioachim şi din Ana,' Maria cea curată,
şi lumea se bucură.

* Megalinaria se pune la Sfânta Liturghie, după Axion, înainte de ectenia *Pe toţi sfinţii pomenindu-i*.

Troparul.

După tradiția aghioritã.

Glas Δι

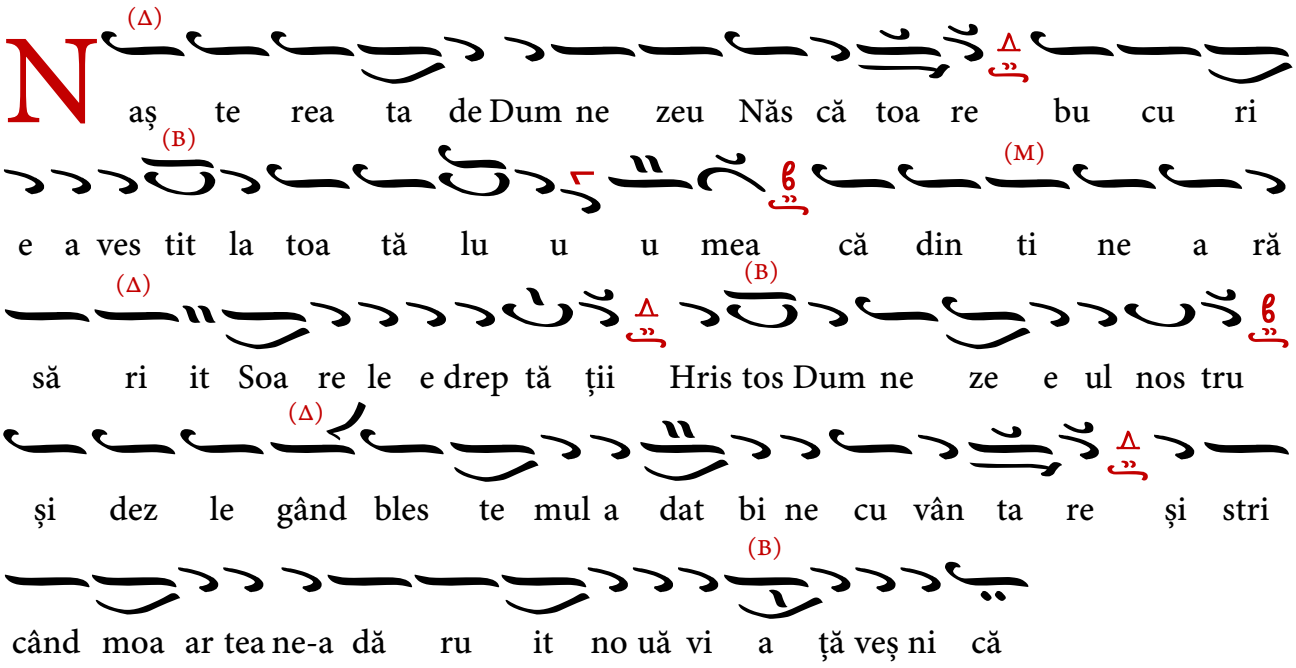

Acelaşi Tropar. Pe larg.

După melosul ieromonahului Teofan Vatopedinul.

Glas Δι

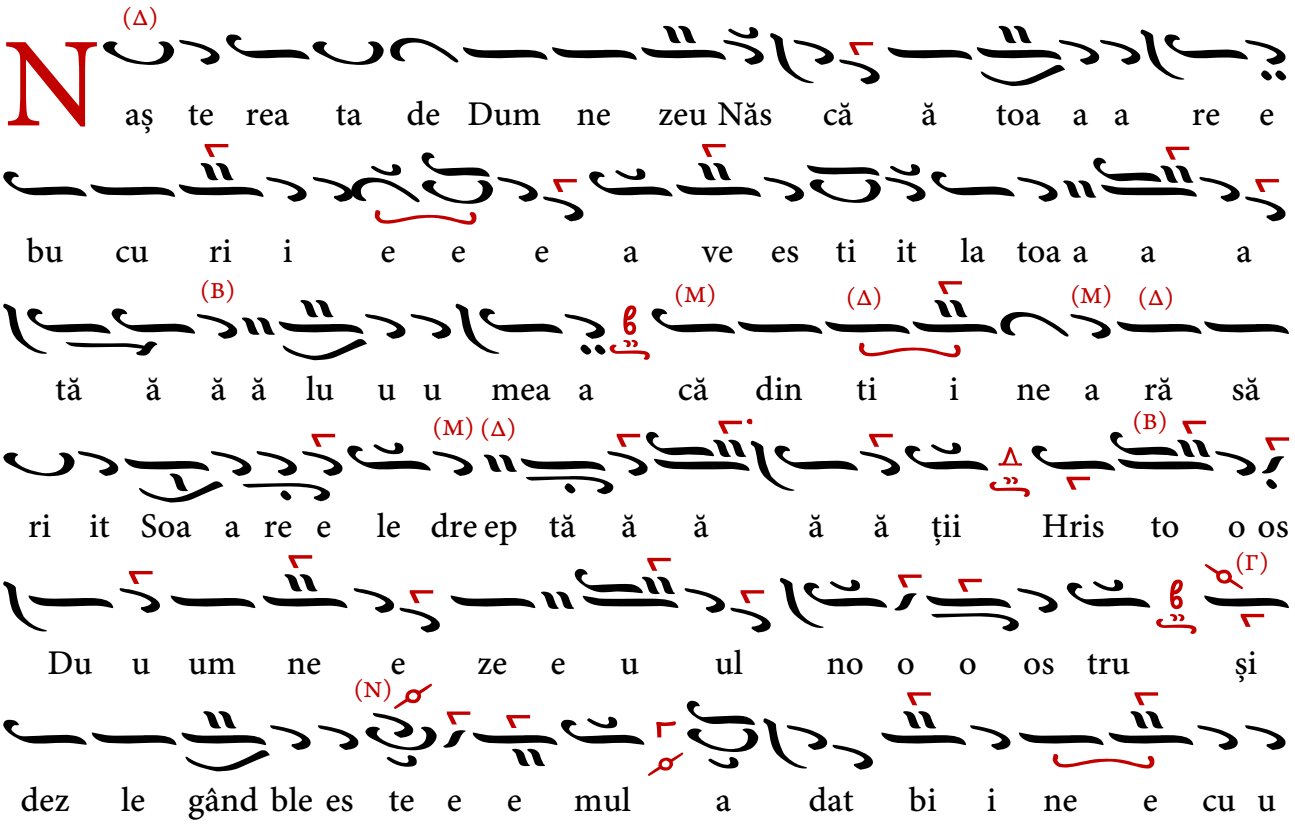

La Utrenie. Întâiul rând de Sedelne.
Glasul al 4-lea. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Glas δι

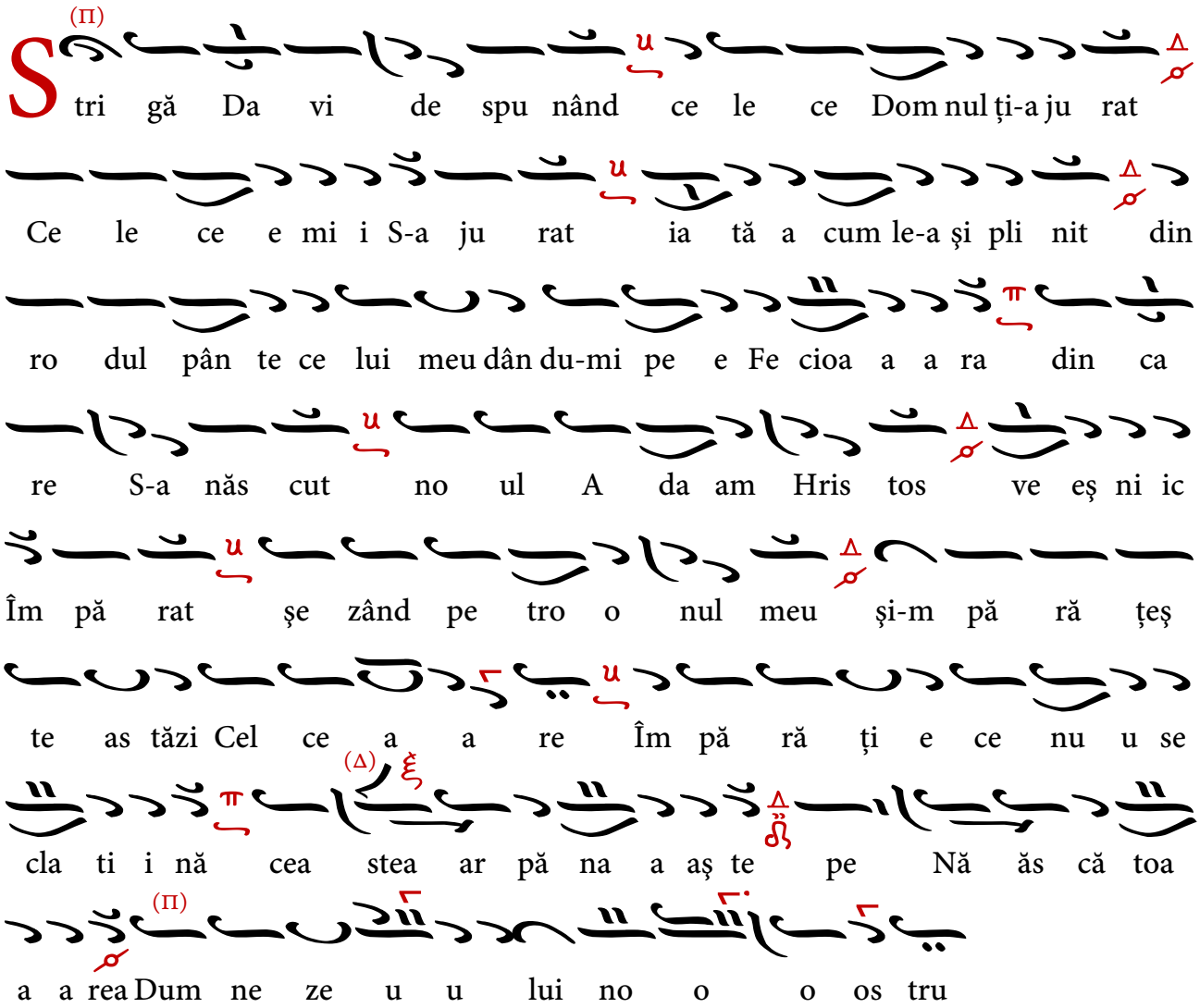

Slavă..., Şi acum..., aceeaşi.

Al doilea rând de Sedelne.
Glasul al 4-lea. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Glas

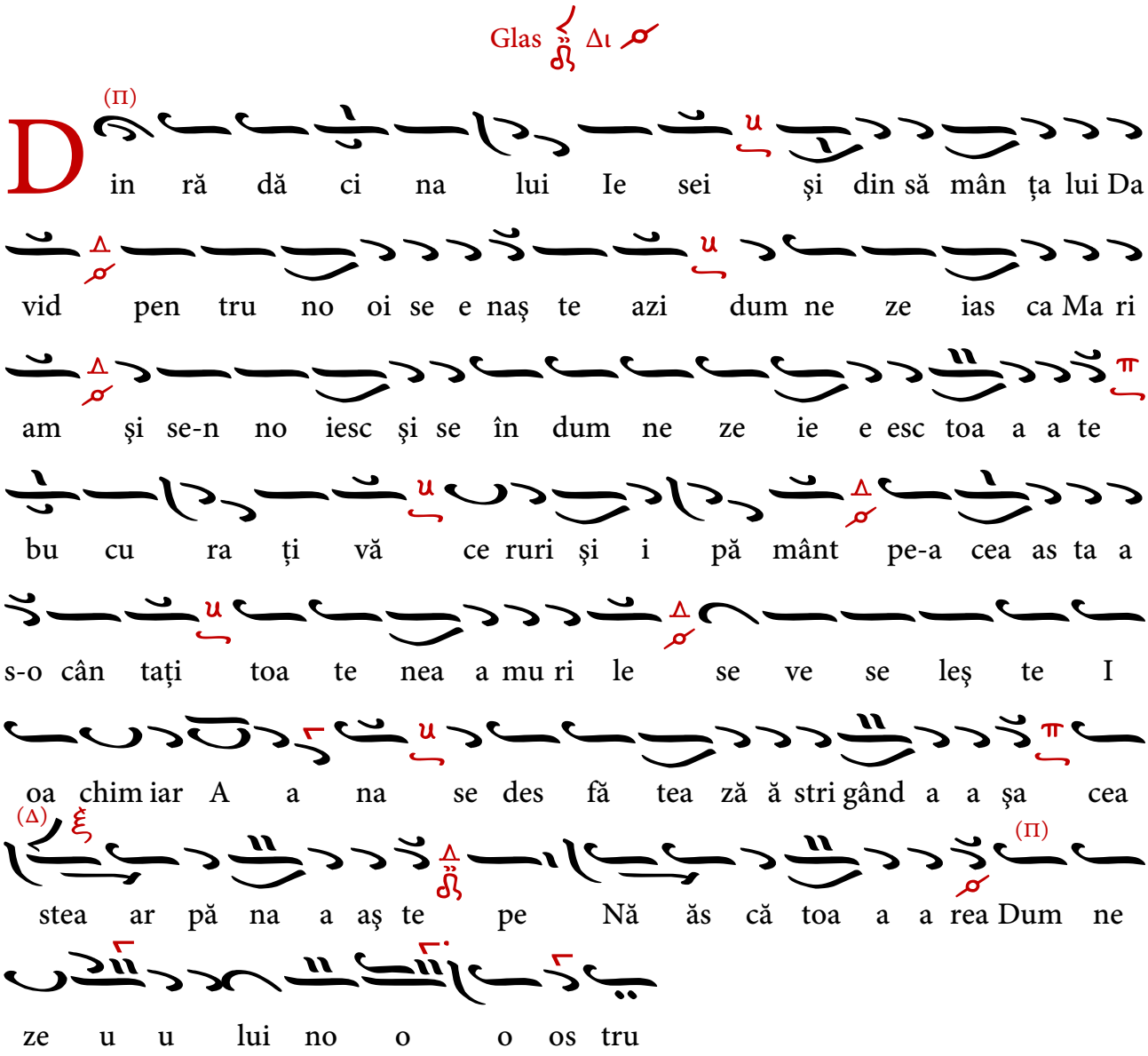

Slavă..., Şi acum..., aceeaşi.

Sedelnele după Polieleu.
Glasul al 8-lea. Τὸ προσταχθέν.

Glas Nη

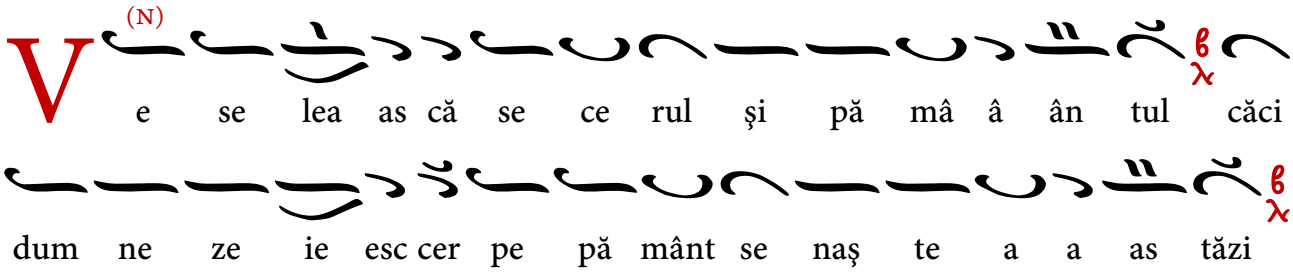

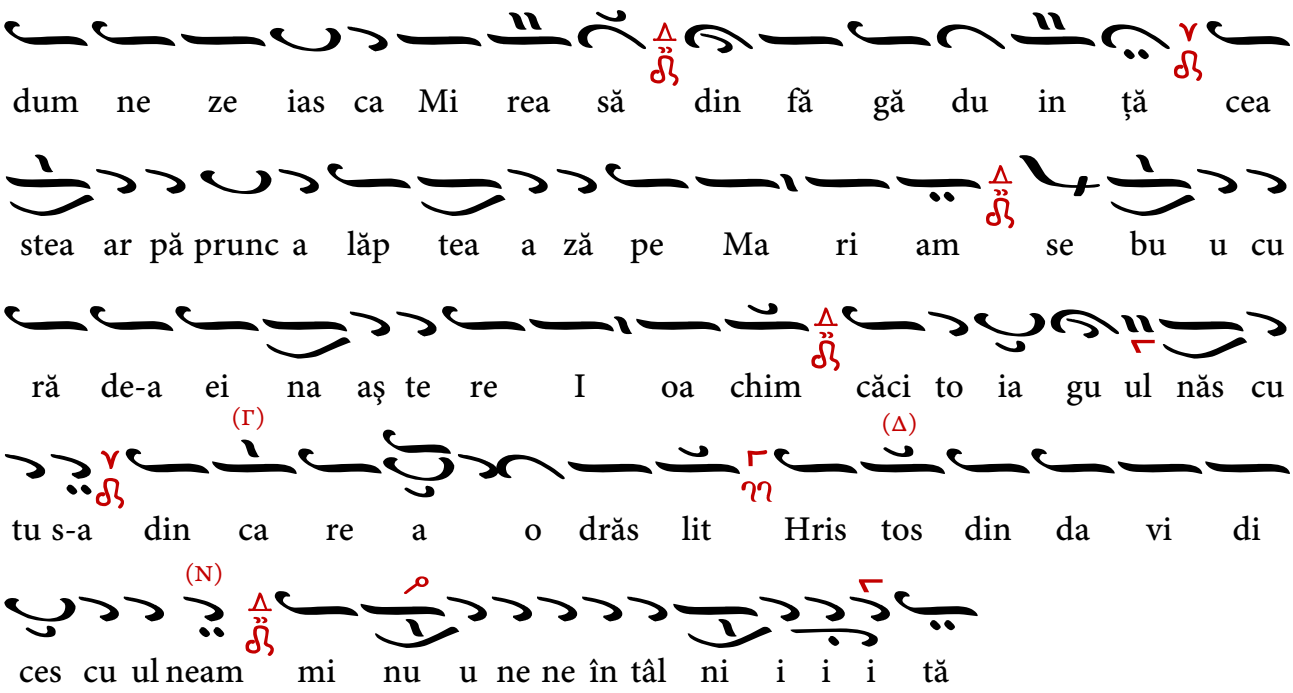

Slavă..., Şi acum..., aceeaşi.

Arhid. Ciprian Ursulcasa

Sedelnele după Cântarea a 3-a.
Glasul al 4-lea. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Glas Δι

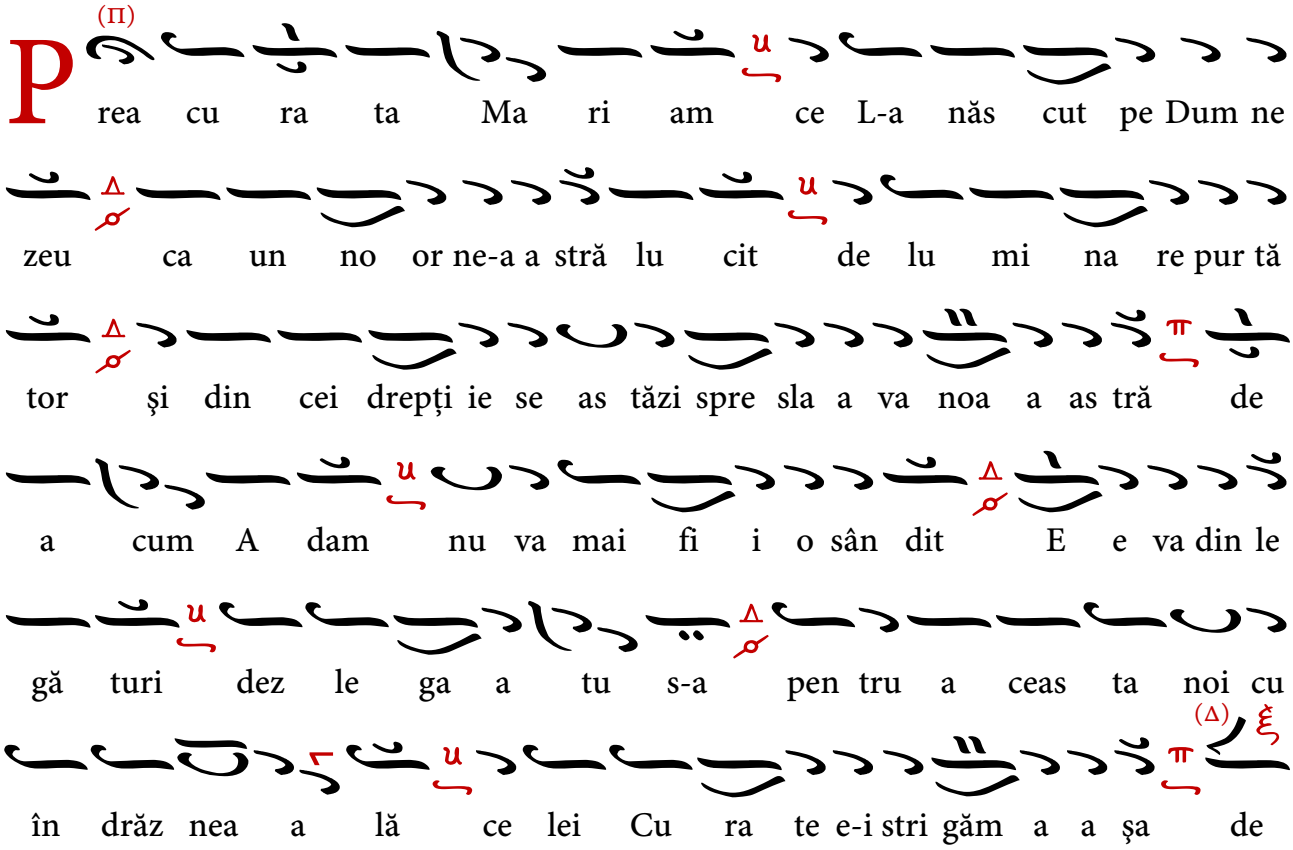

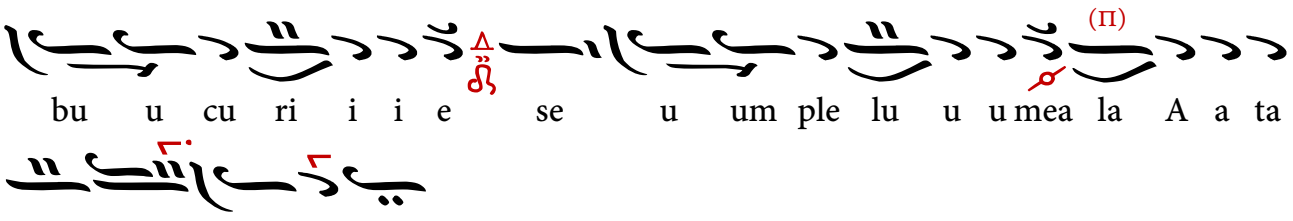

Slavă..., Şi acum..., aceeaşi.

Condacul.

Glas

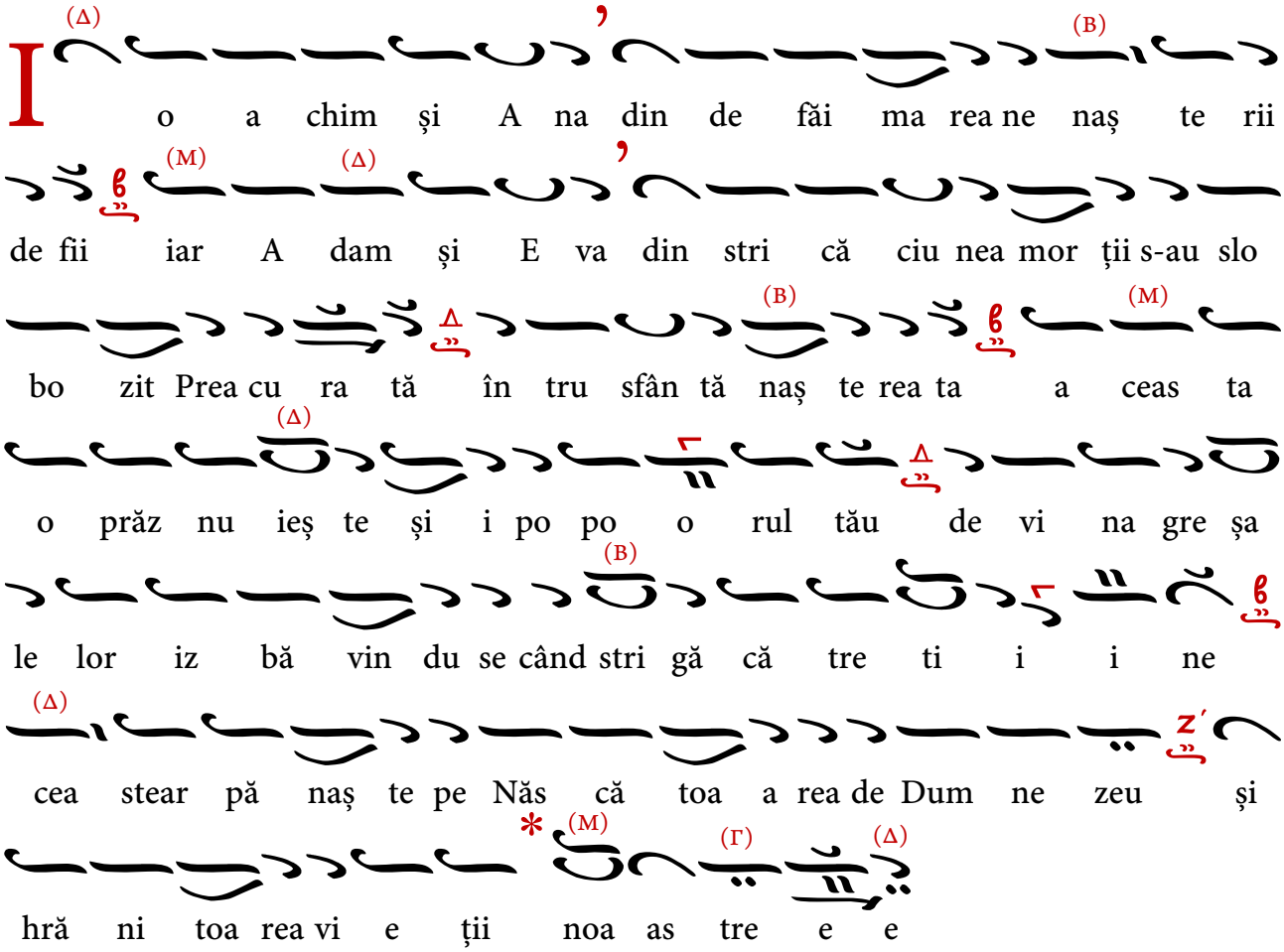

* sau astfel, fără sfârşit:

Luminânda.
Glasul al 2-lea. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Glas Bou

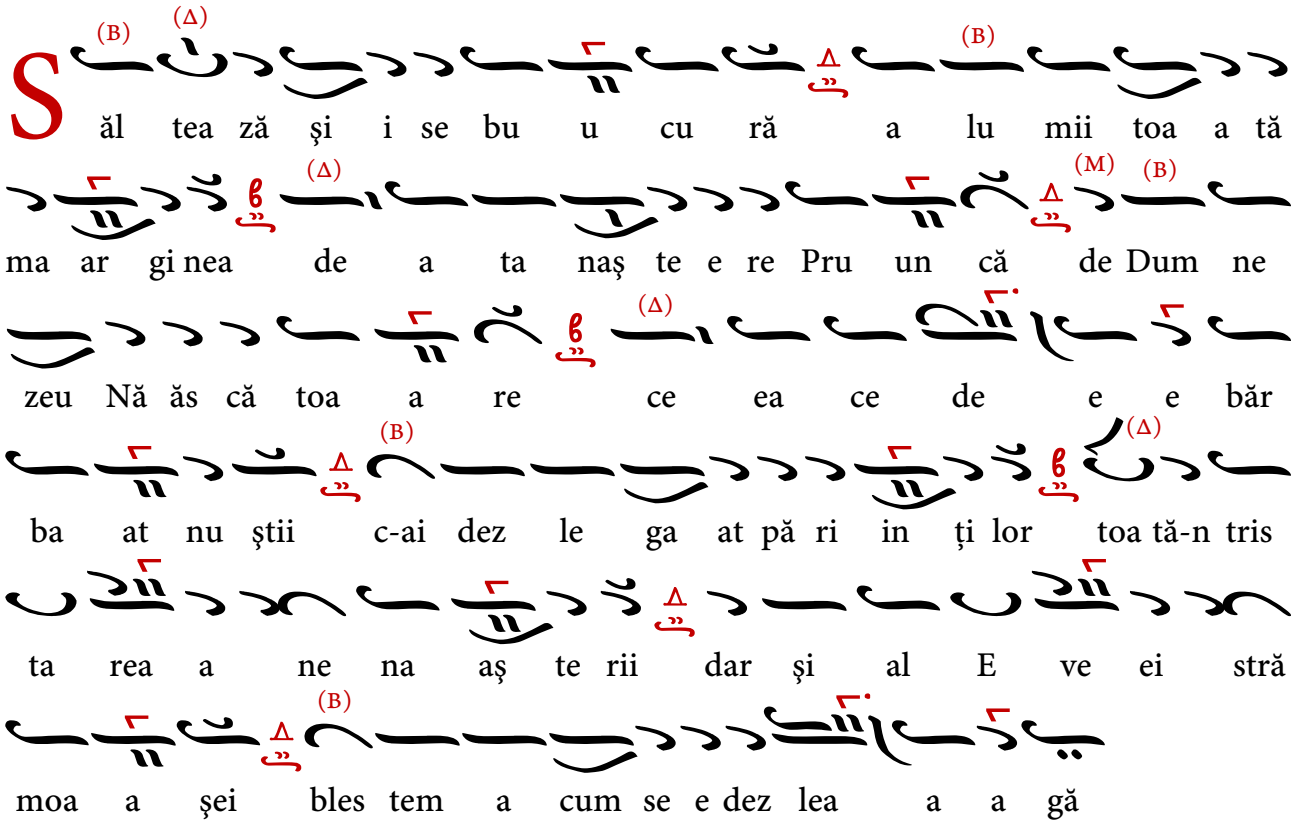

Alta, asemenea.

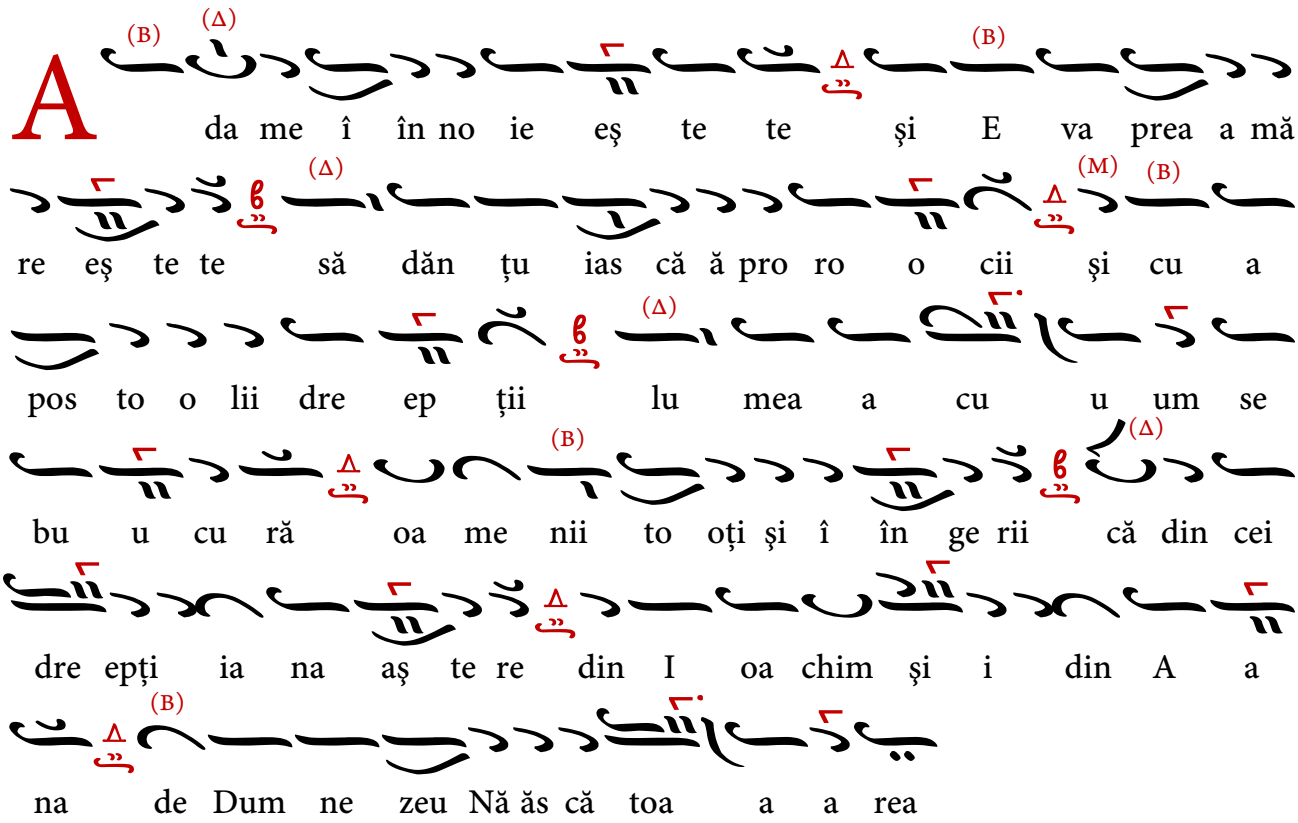

La Laude. Stihirile Prosomice.
Glasul 1.Ὦ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Glas Πα Δι

1. O (Π)
prea slă vi tă mi nu ne al vi e e ții iz vor ia
din stear pă naş te re şi-al ha ru lui rod a cum lu mi nat se pâ
âr gu u ie te bu cu ră I oa chim că eşti pă rin te
al Ma a a ai cii Stă pâ nu lui de-a cum tu sea măn nu ai în tre
pă rin ții tru pe eşti Fe ri ci tu le căci sfân tul lo caş Fe
cioa a ra ce-a pri mit pe Dum ne zeu al sfin țe ni ei mu un
te ni se dă prin ti ne tu u tu u ror

2. O (Π)
prea slă vi tă mi nu ne ro dul ce-a a stră lu cit din
cea stear pă tu tu ror prin vo ia lui Dum ne zeu A tot ți i to
o ru u lui dez lea a gă lu mii de tot ne pu tin ța de
a ro di i bu nă tă ți le voi mai ci lor dăn țu iți cu mai ca
Mai cii Stă pâ â nu lui şi stri gați Bu cu ră te cea pli i nă

de har cu ti ne es te Do om nul Cel ce lu mii prin ti i ne

dă ru ieş te ma re mi i la a Sa

3. (Π) S tâlp fi ind al cu min ţe ni ei şi lă ca aş lu mi nos stră

lu cin du ne prin har A na s-a a ră tat când a dat na aş te e re

ro du lui fe cio resc şi-a fe cio ri ei pu te e e er ni

că pa vă ză po doa bei cu-a de vă rat şi în tă ri rii fe

cioa a re lor tu tu ror şi a fe cio ri ei sla a vă ca a

re dă cre din cio şi lor a ră tat ca răs pla a tă cu bo

gă ţi e ma re mi i la a ei

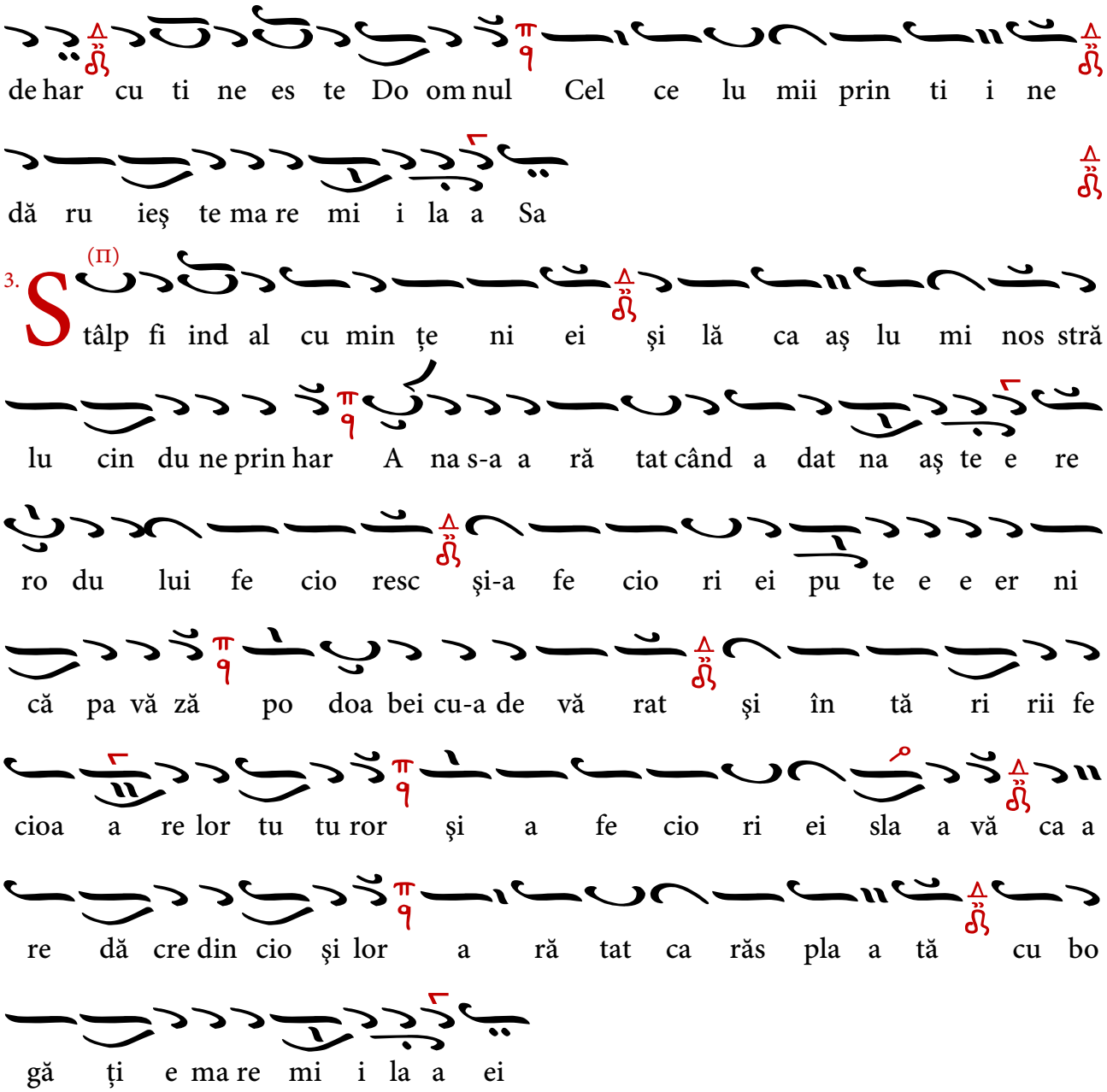

Aceleaşi Stihiri. Pe larg.

Glas Πα Δι

1. (Π) O prea slă vi i tă mi nu u u ne al vi e e

e ţii iz vor ia a a din stea ar pă ă na a aş

te e re e şi-al ha a a ru lu ui rod a a cu um

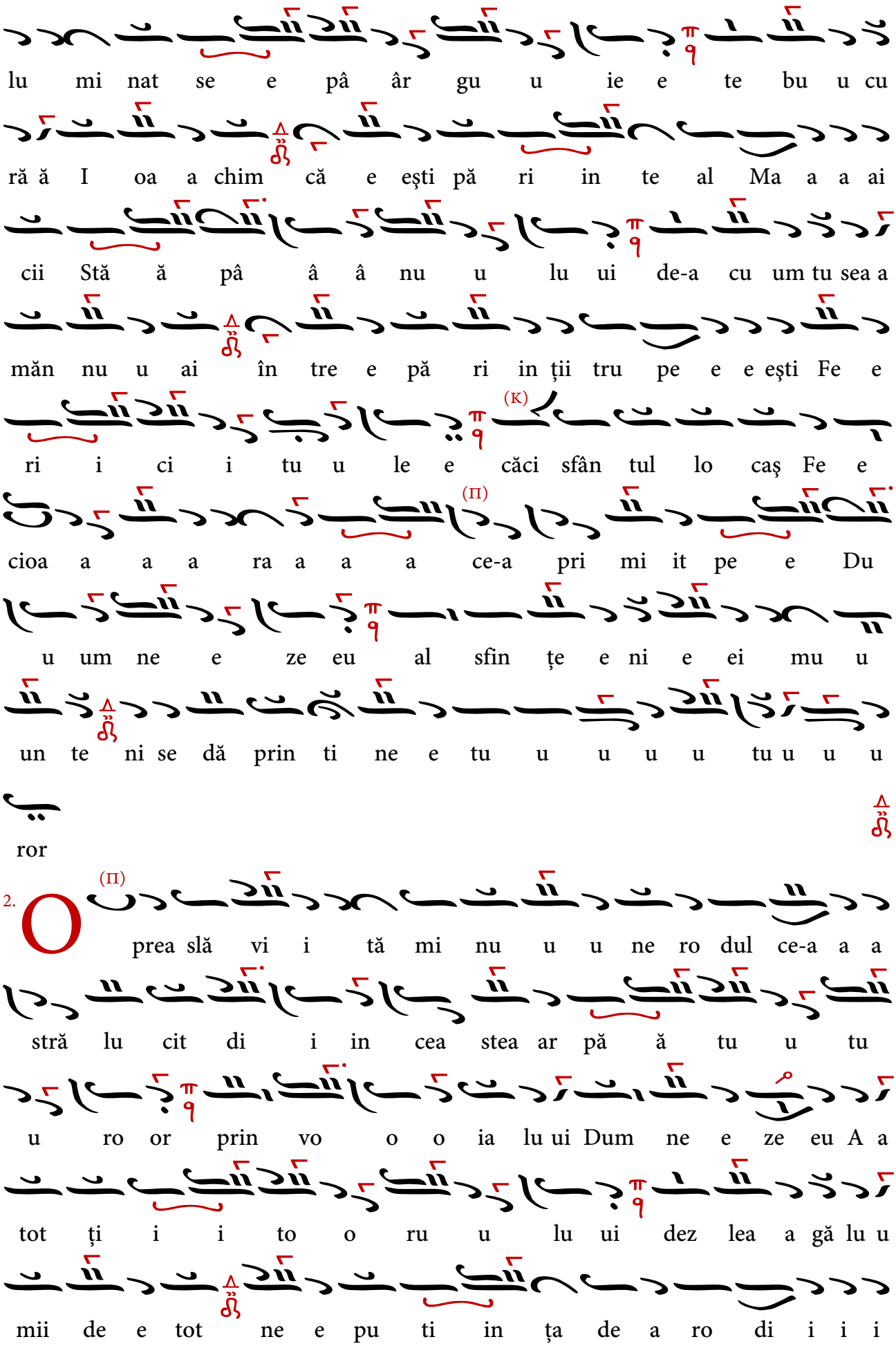

lu mi nat se e pâ âr gu u ie e te bu u cu

ră ă I oa a chim că e eşti pă ri in te al Ma a a ai

cii Stă ă pâ â â nu u lu ui de-a cu um tu sea a

măn nu u ai în tre e pă ri in ții tru pe e e eşti Fe e

(K)

ri i ci i tu u le e căci sfân tul lo caş Fe e

(П)

cioa a a a ra a a a ce-a pri mi it pe e Du

u um ne e ze eu al sfin țe e ni e ei mu u

un te ni se dă prin ti ne e tu u u u u tu u u u

ror

2. O (П)

prea slă vi i tă mi nu u u ne ro dul ce-a a a

stră lu cit di i in cea stea ar pă ă tu u tu

u ro or prin vo o o ia lu ui Dum ne e ze eu A a

tot ți i i to o ru u lu ui dez lea a gă lu u

mii de e tot ne e pu ti in ța de a ro di i i i

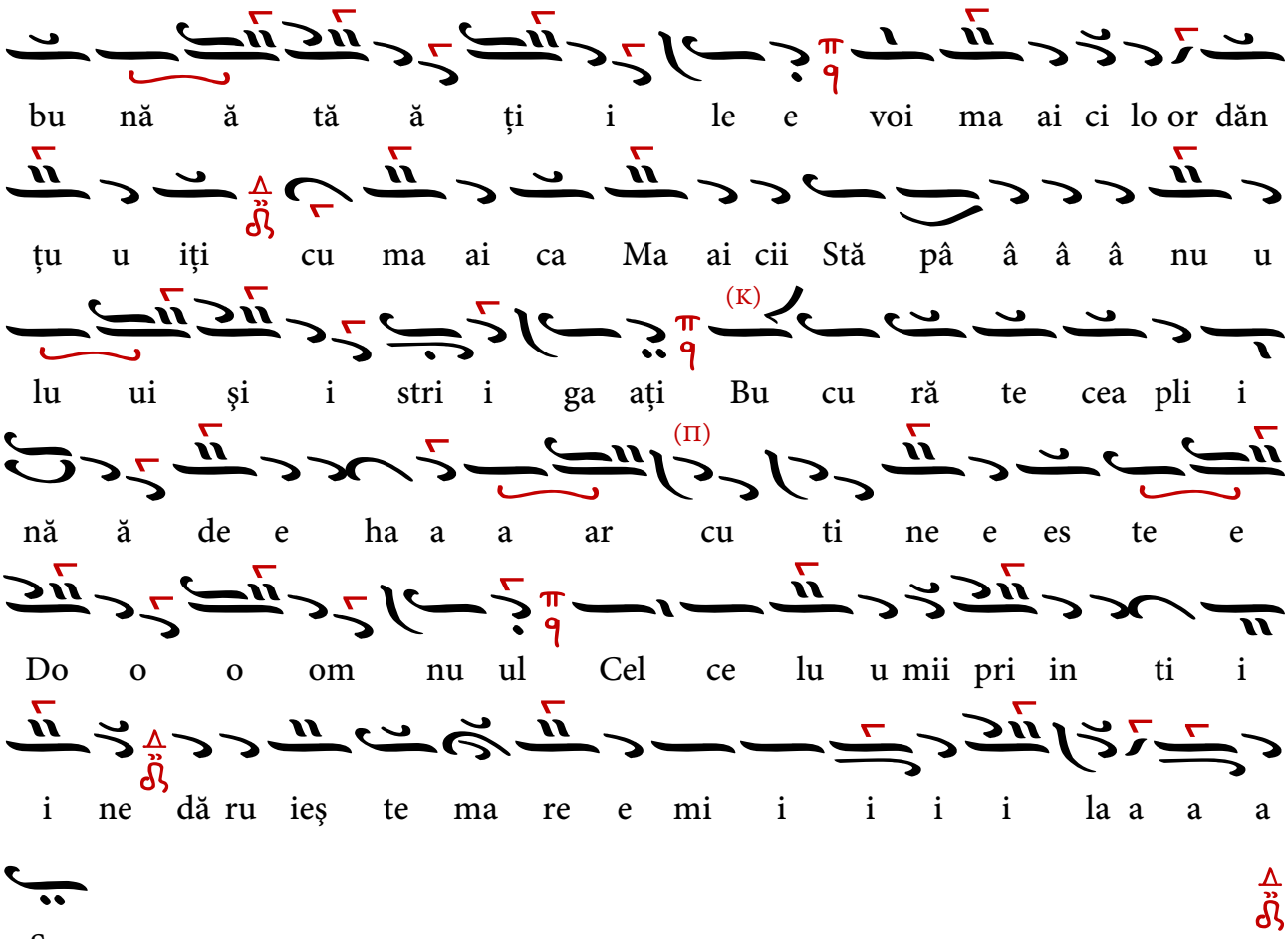
bu nă ă tă ă ţi i le e voi ma ai ci lo or dăn
ţu u iţi cu ma ai ca Ma ai cii Stă pâ â â â nu u
lu ui şi i stri i ga aţi Bu cu ră te cea pli i
nă ă de e ha a a ar cu ti ne e es te e
Do o o om nu ul Cel ce lu u mii pri in ti i
i ne dă ru ieş te ma re e mi i i i i la a a a
Sa

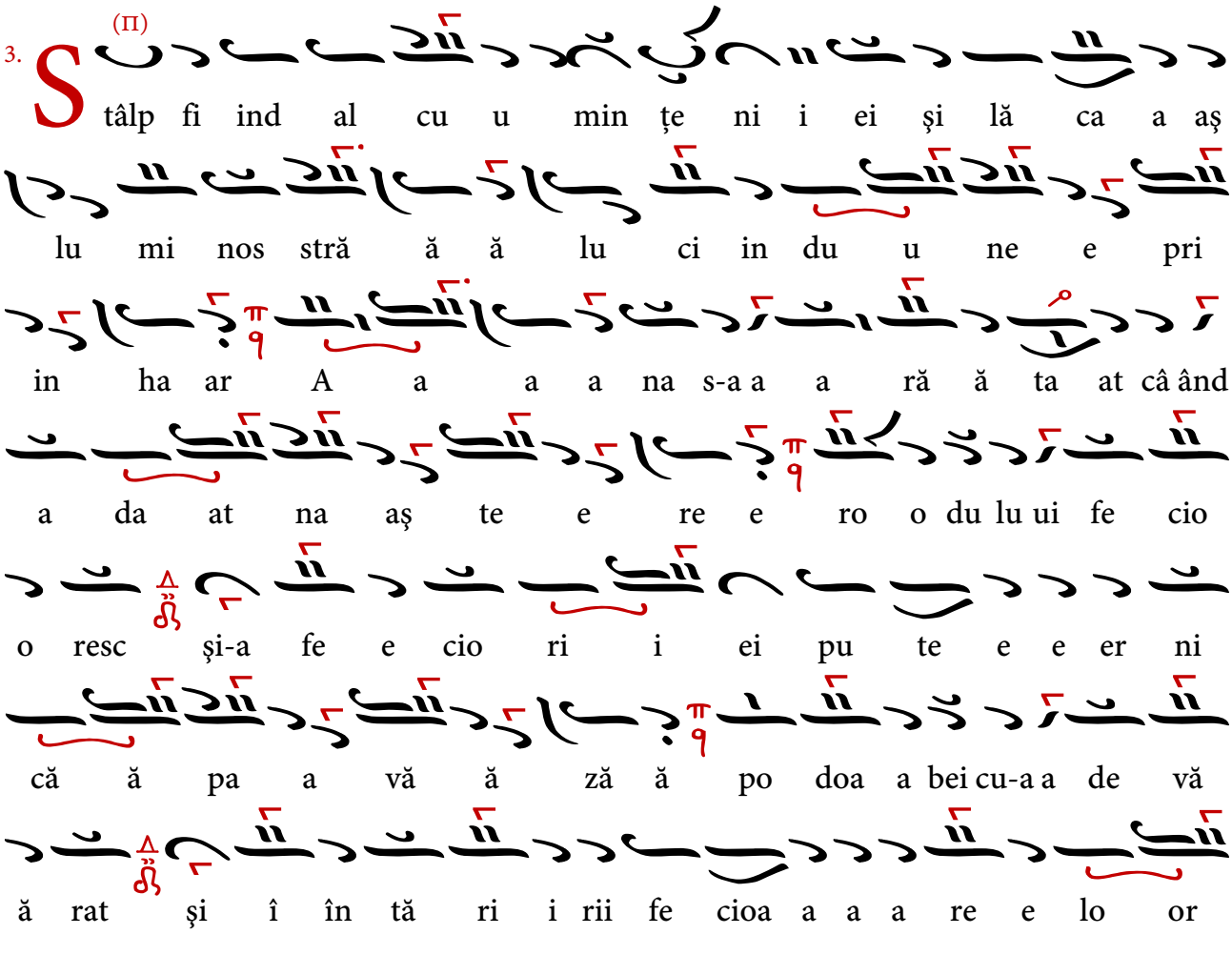
3.
tâlp fi ind al cu u min ţe ni i ei şi lă ca a aş
lu mi nos stră ă ă lu ci in du u ne e pri
in ha ar A a a a na s-a a a ră ă ta at câ ând
a da at na aş te e re e ro o du lu ui fe cio
o resc şi-a fe e cio ri i ei pu te e e er ni
că ă pa a vă ă ză ă po doa a bei cu-a a de vă
ă rat şi î în tă ri i rii fe cioa a a a re e lo or

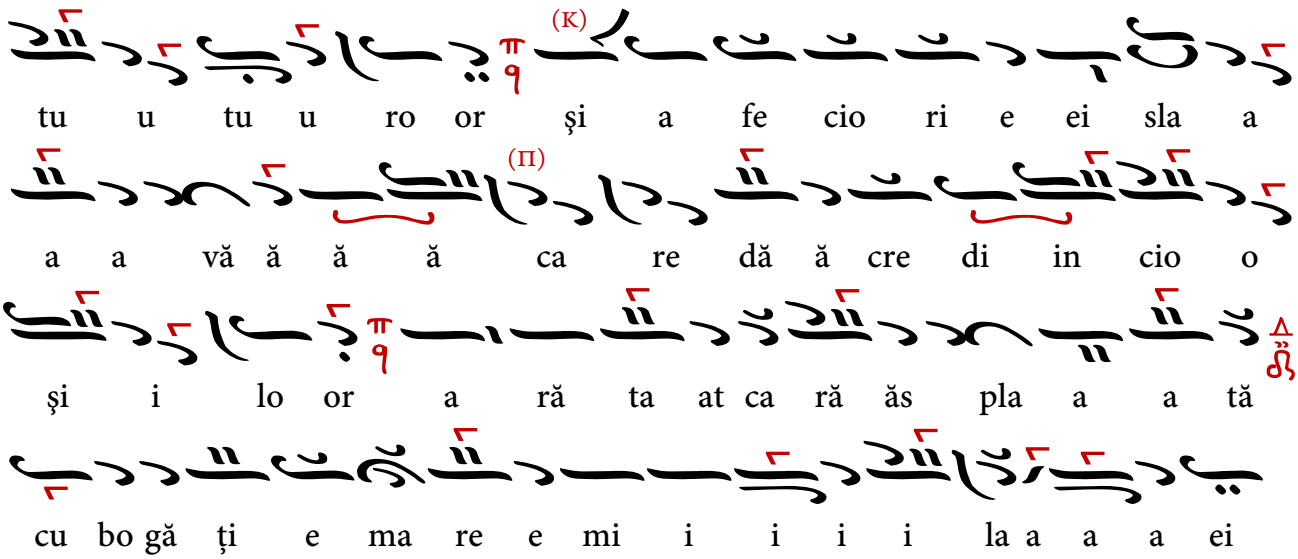

La Dumnezeiasca Liturghie. Troparele Fericirilor.
Din Cântarea a 3-a. Glasul al 2-lea. Στερέωσον ἡμᾶς.

Glas Πα

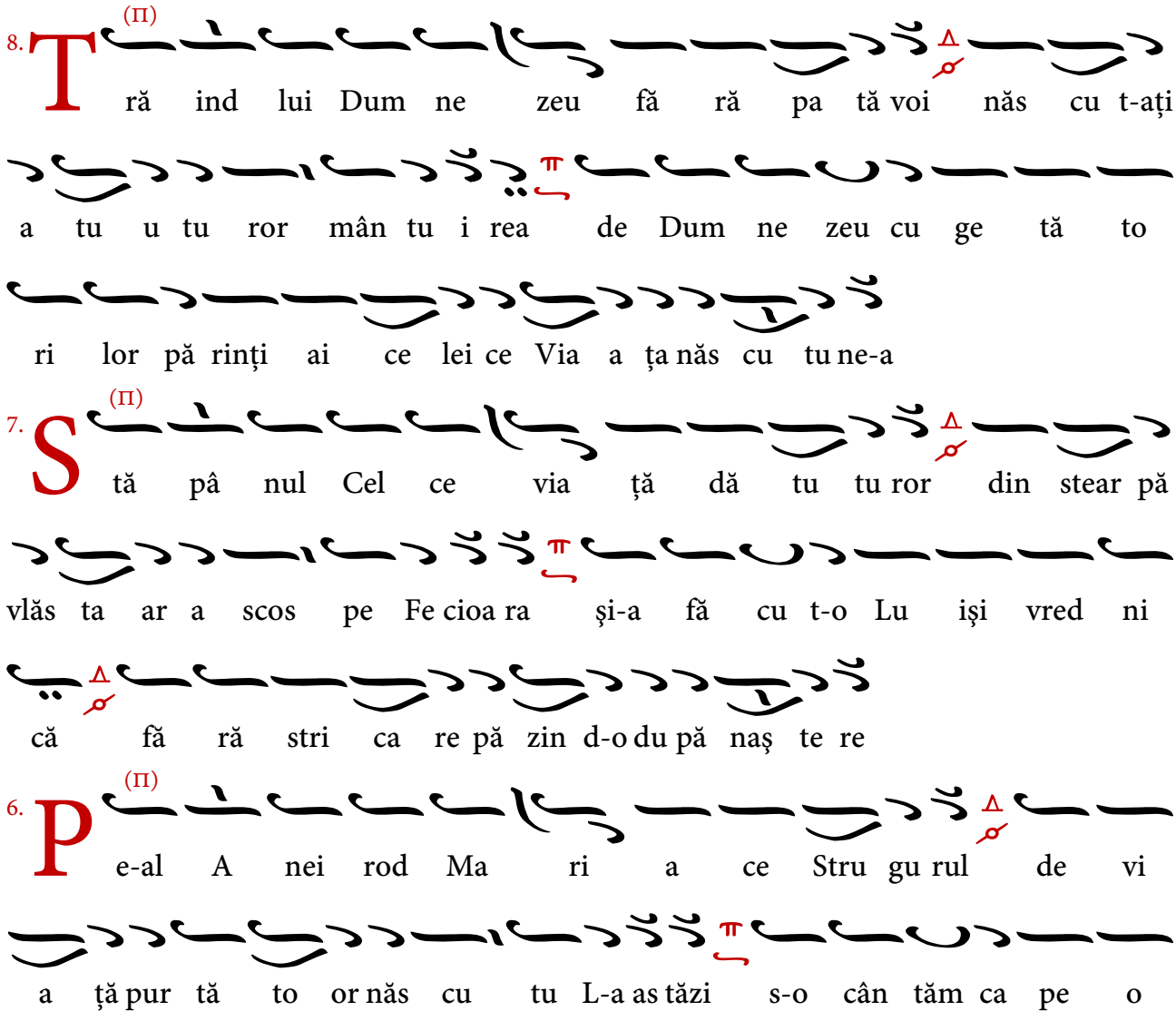

vred ni că de Dum ne zeu Năs că toa a re şi pa vă ză

Din Cântarea a 6-a. Glasul al 8-lea. Ὡς ὕδατα θαλάσσης.

Glas Nη

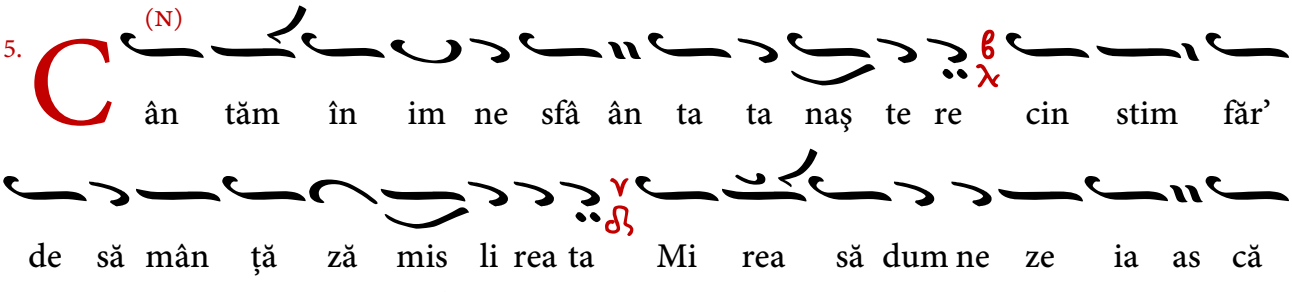

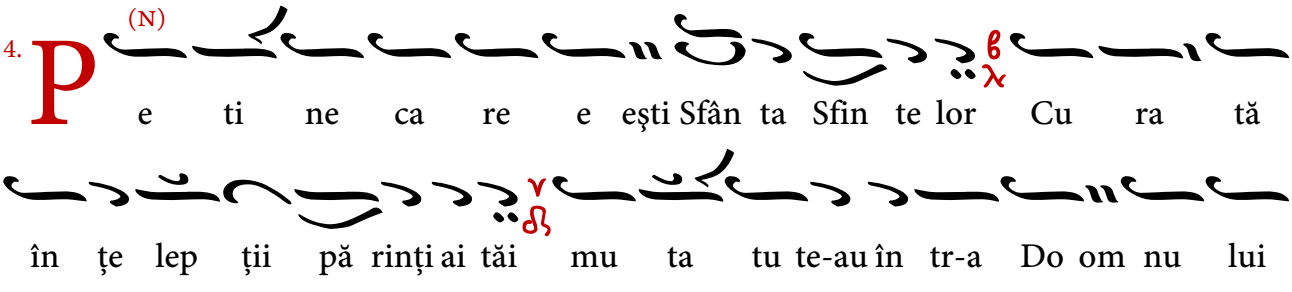

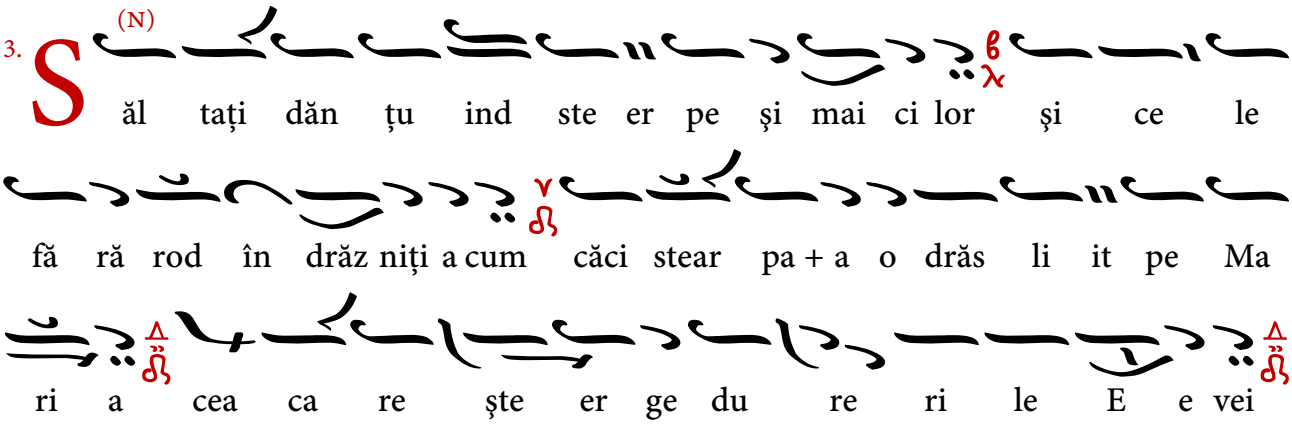

5. (N) Cân tăm în im ne sfâ ân ta ta naş te re cin stim făr'

de să mân ţă ză mis li rea ta Mi rea să dum ne ze ia as că

Fe cioa ră săl tea ză cu noi ce reş ti le ce e te

şi su fle te le sfi in ţi i lor

4. (N) Pe ti ne ca re e eşti Sfân ta Sfin te lor Cu ra tă

în ţe lep ţii pă rinţi ai tăi mu ta tu te-au în tr-a Do om nu lui

ca să în cin ste să creşti şi pen tru El ma ai că sfâ ân

tă gă ti in du u te

3. (N) Săl taţi dăn ţu ind ste er pe şi mai ci lor şi ce le

fă ră rod în drăz niţi a cum căci stear pa + a o drăs li it pe Ma

ri a cea ca re şte er ge du re ri le E e vei

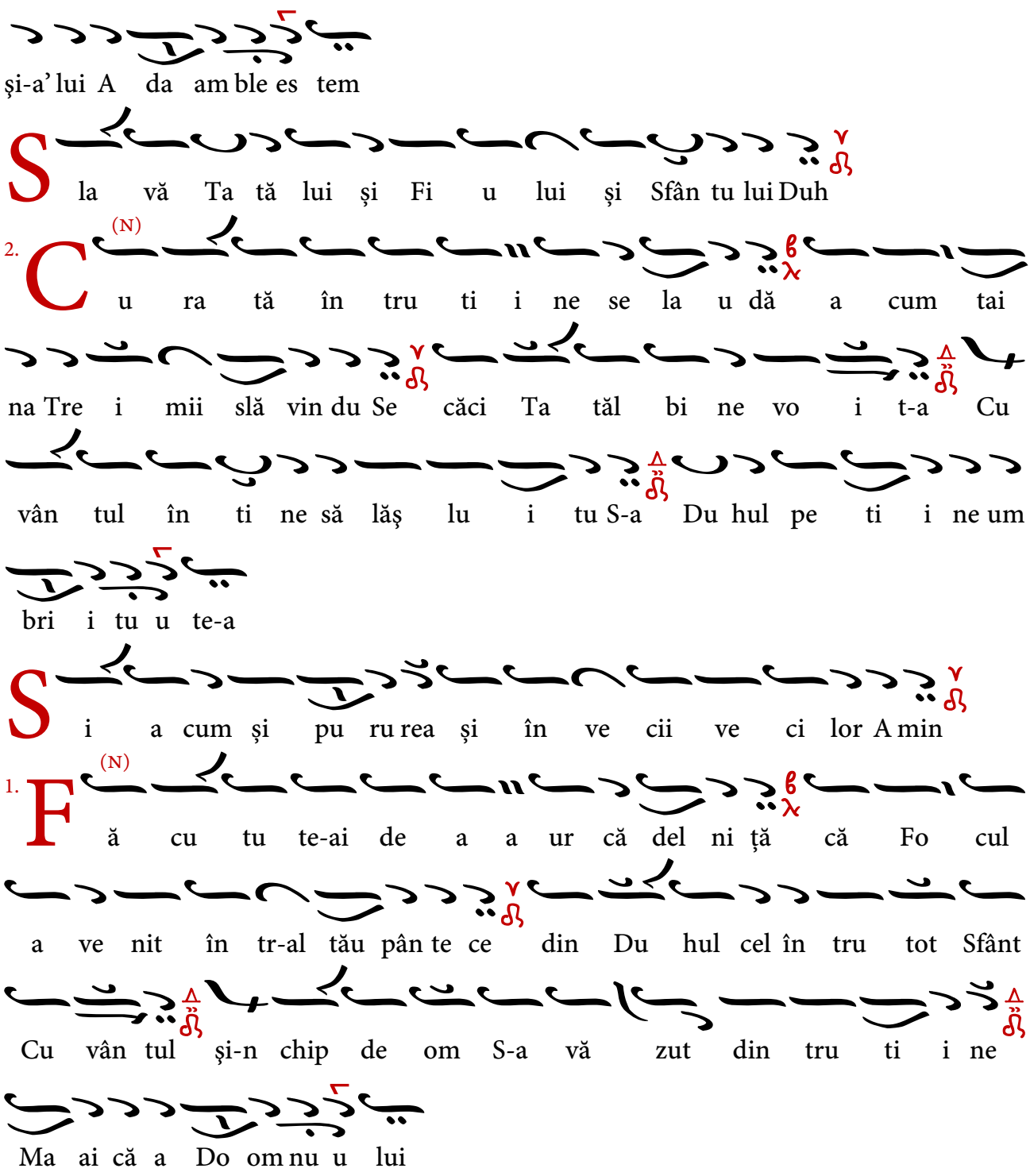
şi-a' lui A da am ble es tem
S la vă Ta tă lui şi Fi u lui şi Sfân tu lui Duh
2. (N) C u ra tă în tru ti i ne se la u dă a cum tai
na Tre i mii slă vin du Se căci Ta tăl bi ne vo i t-a Cu
vân tul în ti ne să lăş lu i tu S-a Du hul pe ti i ne um
bri i tu u te-a
S i a cum şi pu ru rea şi în ve cii ve ci lor A min
1. (N) F ă cu tu te-ai de a a ur că del ni ţă că Fo cul
a ve nit în tr-al tău pân te ce din Du hul cel în tru tot Sfânt
Cu vân tul şi-n chip de om S-a vă zut din tru ti i ne
Ma ai că a Do om nu u lui

Megalinaria.
Glasul al 2-lea. Τὴν τιμιωτέραν.

Glas Δι

